

Levél a szerkesztőséghez

Gyógyszerészet 33. 33–34. 1989.

Az 1848-as szabadságharc gyógyszerészi emlékeiből

A „Kelet Magyarország” 1988. március 12-i számában dr. Menner Ödön lelkes gyógyszerész-történész tollából „Az elfelejtett Lukács Dénes” címmel igen érdekes cikket olvashatunk arról, hogy Büdsszentmihály (ma: Tiszavasvári) első gyógyszerészének fia, aki az 1848-as márciusi forradalmi hírére otthagya”... bécsi életét, a felfelé ívelő katonai karrierjét, hazatért Magyarországra és felajánlotta szolgálatait a hazának. Feladatként a magyar honvédség tüzérségének megszervezését és annak igazgatását kapta. A szervező munkán túl egyik legfőbb érdemét a tüzérségi kézikönyv kidolgozásában jelölhetjük meg, amely útmutatóként, kalauzként szolgált kezdő honvédek tüzerei számára...” Lukács Kossuth Lajos közkedvelt katonái közé tartozott, a szabadságharc bukása után őt is elítélték, de nem végezték ki, szabadulása után szerényen élt családjá körében, rokonságban volt a későbbiekben ismert gyáralapító Kabay családjával. Emlékét Tiszavasváriban kegyelettel őrzik.

Az 1848-as szabadságharcra emlékezett az éter hullámain a pécsi körzeti rádió, elmondta 1988. március 15-én a kora reggeli órákban, hogy Baranya megyében többek között a volt siklósi Batthyány Kázmér várának falai között a helyi Hazafias Népfrent és a Vár- és Múzeumbaráti Kör a hagyományoknak megfelelően március 15-én tudományos történeti konferenciát rendez. A konferencián többek között dr. Lárencz László pécsi gyógyszerész tudománytörténeti jelentőségű előadást tart „A hírneves gyógyszerész-professzor dr. Than Károly élete és munkássága” címmel.

A tudományos konferenciát nagy érdeklődés mellett Perics Péter, a siklósi Vár- és Múzeumbaráti Kör elnöke nyitotta meg, megemlékeztek az 1848-as szabadságharc eseményeiről, majd megkezdődött a konferencia, amelyen az előadók magas színvonalon, tudományos igénnyel foglalkoztak Siklós és a volt

Batthyány-uradalom történetével, hogy a még megtalálható múlt emlékeit megmentsék az utókor számára. A konferencia végén dr. Lárencz László kiállítással egybekötött előadást tartott Than Károlyról, kiemelte Than Károly ifjú tevékenységét, amikor „tüzérinas”-ként végigharcolta az 1848/1849-es erdélyi hadjáratot, majd ezt követően magára maradván, minden támogatás nélkül küzdötte fel magát, tanult és vált hírneves tudóssá. Részletesen foglalkozott a siklósi Batthyány-uradalomhoz tartozó harkányi meleg forrásvíz elemzésével, a hallgatóságnak — jórészt a Batthyány-uradalom levéltárának eddig ismeretlen, xerox-fénymásolatú anyagaiból — az általa rendszerezett és rendezett kiállításon és kapcsolódó előadásában bemutatta azt a pontosan 120 évvel ezelőtt, azaz 1848. március 15-én Than Károly által írt levelet, amelyben jelzi, hogy „a harkányi hévíz vegyelemzését bevégeztem”. A levél végén csatolta a karbonilszulfid bomlásával és az elektrolitikus disszociáció kérdésével, mellyel 30 évvel megelőzte Wilhelm Ostwaldot.

Az előadása során a hallgatók megismerkedhettek az I. és ebben az évben 100 éves II. Magyar Gyógyszerkönyvvel, továbbá megtudhatták azt, hogy Than Károly a kitartó munkássága révén mivel lett kiemelkedő egyénisége a hazai és nemzetközi kémiai tudományoknak. Befejezésül hangsúlyozta, hogy Than Károly gyógyszerészből lett nagy tudós, aki alkotásaival örökre beírta nevét hazánk kultúrtörténetébe.

A konferencia befejeztével a harkányfürdői igazgató elmondta, hogy nem is tudták, hogy Than Károly ilyen nagy egyéniség volt. Ezért az anyagok közül a gyógyfürdő területén egy kis állandó kiállítást szeretne megvalósítani az érdeklődők számára hangsúlyozva, hogy Than Károly kiemelkedő egyénisége volt a harkányi gyógyfürdő történetének, ezért javaslatot fog tenni arra, hogy Than Károlyról utcát nevezzenek el, valamint emléktáblát, esetleg szobrot emelnék emlékére. Igaz, hogy az előadó javaslatára néhány éve a harkányi gyógyszertár felvette nevét, a kollektíva ápolja gondozza emlékét.

Befejezésül az elnök, Perics Péter bejelentette, hogy a hagyományoknak megfelelően az elhangzott előadások anyagát könyv alakban fogják megjeleníteni.

Dr. Szabó László Gy.

Változások a gyógyszerészképzésben (Hozzászólás „A gyógyszerészképzés tantervi irányelvei” c. cikkhez)

DR. ROSTA VALÉRIA

Úgy gondolom, valamennyi gyakorló gyógyszerész örömmel olvasta a gyógyszerészképzés időtartami és tartalmi változtatásának tervezetét.

Közforgalmú és intézeti gyógyszerértékelésben szerzett tapasztalataim alapján lényegesnek tartanám, ha az egyes tudománycsoportok oktatásának mélysége és aránya változna. A rendkívül memóriaterhelő anyag-halmaz megkövetelése nem célszerű, ezeket a hallgatók és a végzett gyógyszerészek elég rövid idő alatt elfelejtik. Gondolok itt a növénytan, gyógynövény- és drogismeret, különösen a kémiai tudománycsoport hangsúlyozott oktatására.

Logikusnak tartanék egy olyan változtatást, amelyben azon kevés hallgató, aki a továbbiakban ezeken a területeken kíván tevékenykedni, fakultatív képzés formájában sajátítaná el a részletesebb ismereteket.

Ezzel együtt lehetőség nyílna az orvosbiológiai és gyógyszerészeti tudománycsoport egyes területeinek mélyebb és hosszabb ideig tartó oktatására. Célszerű lenne az egyébként magas szintű gyógyszerhatástan és toxikológia oktatást hosszabb időre és még részletesebbre tervezni, kibővíteni a gyógyszerinterakciókkal.

Ahhoz, hogy a gyógyszerész a gyógyszereléssel kapcsolatban az orvosnak szakmai partnere, tanácsadója lehessen, *a klinikai tárgyakban, elsősorban a belgyógyászatban a jelenleginél több elméleti jártassággal kellene rendelkeznie.*

Talán egy ilyen képzéssel, valamint *kevesebb gúzs-bakötő jogszabállyal* a gyógyszerészek használható szakmai tudása nőne, javulna szakmai közérzetük, önbecsülésük, kedvezően alakulhatna társadalmi megbecsülésük és a szakma vonzása is.

Hozzászólás dr. Kempler Kurt „Rendhagyó gondolatok gyógyszerrel és gyógyszerértékelésről” című cikkéhez¹

Kempler Kurt írásait mindig megkülönböztetett figyelemmel veszem kezembe, mert jószemű, gyakorlott szakírónak tartom, akár ismeretterjesztő, akár szakterületéhez közelálló dolgozatáról is legyen szó.

Gondolatai nem is nagyon rendhagyóak, mert a gyógyszerészek berkeiben a rendeletek széljárása állandó szóbeszéd tárgya. Sem a múltban, sem a jövőben — úgy látszik — nem tudjuk a munkánkat az utasítások és rendeletek és a legjobb tudásunk szellemében a beteg érdekében 100%-ban összhangban végezni.

Sok példával megvilágította a gyógyszerész felelősségét és bátorságát a rendelkezések átlépése miatt, amely valóban csak körültekintő és a jó értelemben vett humánus érdekében történt. Az ma már biztosra ve-

hető, hogy az árkérdés 1989-ben nem úgy fog felvetődni, ahogy a cikk szerzője írta. A polipragmazia viszont 1989-ben is maradandó örökség a jövő gyógyszerészeinek is, tovább bonyolítva a helyzetet azzal, hogy 10–12 gyógyszerkülönlegességet is összekevertetnek orvosok egyetlen kenőcsbe, vagy szuszpenzióba. Ilyen vetületben még sokszorosan igaz, hogy *többféle alapanyagot kellene forgalomban tartani.*

Gondolatai rendkívül időszerűek, a gazdasági megfontolások igazak és *ha ezek a problémák 1988-ban elkerültek az illetékes döntés- és törvényalkotók figyelmét, akkor várhatóan a közel 40 éve elkövetett hibák 1989-ben sem lesznek korrigálhatók.*

Dr. Pávics László
Veszprém

(Ajka Városi Tanács Kórház-Rendelőintézet Gyógyszerészeti Osztály, Ajka, Korányi u. 1. 8400.)

(Érkezett: 1988. VIII. 10.)

¹ Gyógyszerészet 32 (8), 429 (1988).